

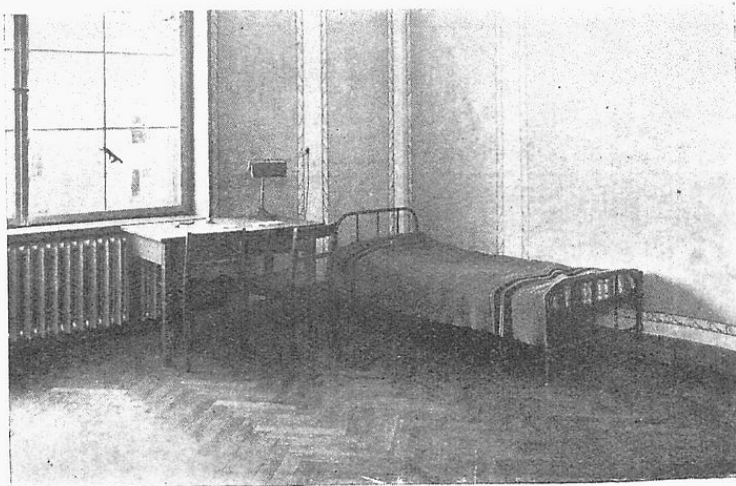
znajduje się również tablica z napisem, informującym o ufundowaniu tylnej części gmachu do IV-go piętra przez wyżej wspomniany Komitet.

Dnia 2-go maja 1928 roku zmarł w Wiedniu, wracając do kraju ś. p. Antoni Jabłoński, sekretarz Uniwersytetu Warszawskiego, przewodniczący Komitetu Budowy Domów Akademickich i inicjator budowy tych domów. Przez śmierć Jego młodzież akademicka i Komitet Budowy ponieśli wielką stratę, na szczęście akcja budowy Domów nie uległa przerwie, wobec tego, że poświęcał jej dużo swego czasu p. prof. Loth, który też został poproszony o objęcie przewodnictwa Komitetu Budowy, które to stanowisko piastuje do chwili obecnej.

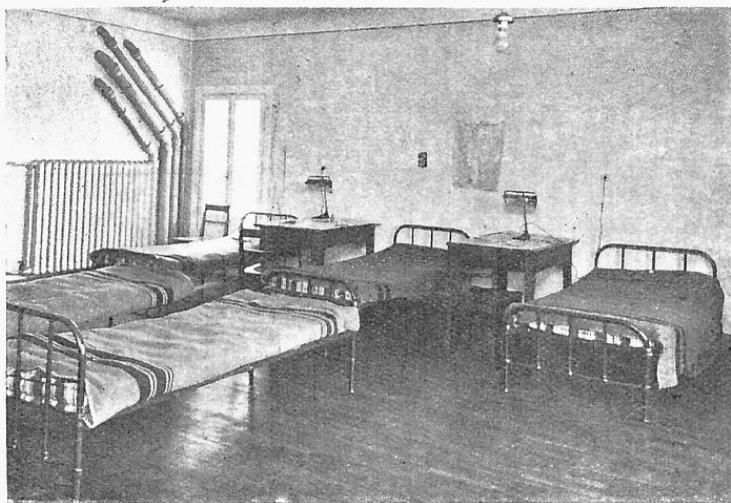
Dużo miejsca poświęciłem w swym referacie akcji budowy domów akademickich i samym domom, pomijając inne prace, które Centrala prowadziła, a to dlatego, ażeby nie przerywać ciągłości opisu akcji mieszkaniowej, wszczętej przez Centralę i poprowadzonej na wielką skalę. Obecnie chciałbym pokrótce chociaż omówić inne prace Centrali. A więc powstała w r. 1920 składnica Akademicka, która prosperowała dobrze i wielką pomoc oddała młodzieży akademickiej w tych czasach, kiedy korzystała z pomocy Rządu, społeczeństwa i t. zw. Komitetu Hooverowskiego, kiedy to mogła sprzedawać po bardzo niskich cenach albo nawet bezpłatnie ubrania, bieliznę i t. p. rzeczy—młodzieży akademickiej. Z chwilą jednak, gdy pomoc ta ustała, gdy składnica pozostawiona została własnym siłom, zaczęła chylić się do upadku, wskutek tego, że jako instytucja kredytowa, sprzedawała studentom na raty towary, tak, że z chwilą gdy ilość weksli studenckich doszła do sumy około 200.000 złotych, składnicę trzeba było zlikwidować, albo też przejąć kredyt, co sprzeciwiłoby się jej celowi istnienia (pomoc w nabywaniu potrzebnych materiałów na warunkach najdogodniejszych). Wobec wytworzenia się takiej sytuacji i wobec tego, że poszczególne Bratnie Pomocy rozszerzyły znacznie swoje fundusze samopomocowe, które pozwalały na udzielanie pomocy i w tym kierunku postanowiono składnicę odzieżową zlikwidować, a żywnościową wypuścić w dzierżawę z zabezpieczeniem sobie wpływów na regulację cen. Taki sam niemal los spotkał Drukarnię Akademicką, która była własnością Centrali Akad. Bratnich Pomocy i Bratniej Pomocy Stud. Wyższej Szkoły Handlowej. Drukarnia ta prosperowała niezłe aż do września roku 1930, to jest do czasu zamknięcia jej na czas wyborów do parlamentu przez Komisariat Rządu. Ponieważ zamknięcie drukarni Akadem. w okresie najlepszym dla niej, podkopało jej byt, Centrala postanowiła sprzedać ją i tem samem pozbyć się kłopotu, gdyż drukarnia nie spełniała już swego przeznaczenia, wobec trudności technicznych.

Pragnę zwrócić jeszcze uwagę na akcję prasową, jaką prowadziła Centrala sama lub w porozumieniu z Ogólnopolskim Związkiem Bratnich Pomocy, Radą Naczelną i Komitetem Stołeczno-Wojewódzkim do spraw pomocy młodzieży akademickiej. Pierwsze pismo, jakie Centrala zaczęła wydawać była „Samopomoc Akademicka“ z roku 1921 i 1922 pod redakcją prezesa Centrali Wacława Szuriga.

Ponadto w r. 1921 ukazał się „Kalendarz Akademicki“, a w roku 1923 „Rzeczpospolita Akademicka“, które informowały o wszystkich uczelniach wyższych w Polsce i o pracach organizacyjnych w różnych dziedzinach życia akademickiego. W roku 1925 O. Z. B. P. przy dużej pomocy ze strony C. A. B. P. poczęło wydawać pismo p. t. „Pomoc i Samopomoc Akademicka“, które również obejmowało swemi wpływami i informacjami wszystkie ośrodki akademickie polskie. Pismo to wychodziło do roku 1930, kiedy to z braku funduszy zostało zawieszone. W międzyczasie ukazał się jeszcze w r. 1927 „Informator Akademicki“, oraz 10 numerów pisma p. t. „Hallo! Hallo!“ w r. 1926 z racji V „Tygodnia Akademika“. To ostatnie pismo związane było ściśle z „Tygodniem Akademika“, jednak ze względu na ciekawą i dowcipną treść miało wielkie powodzenie w czasie trwania „Tygodnia“, „Tygodnie Akademika“ wprowadzone jako nowość do Polski w r. 1921 przez młodzież akademicką zyskały sobie w krótkim czasie popularność, jak również i naśladowców. „Tydzień Akademika“ wyrósł z troski o młodzież, która w niestężaleń jeszcze państwie kołatała się bez dachu nad głową, bez żadnej pomocy państwowej, bez możliwości oparcia się po miastach uniwersyteckich i wyteżała siły dla stworzenia podstaw swej przyszłej samopomocy. Troska codzienna odbierała młodzieży radość życia, wojna i ciężkie warunki — zdrowie. Nie mogła młodzież wrócić do stanu normalnego, do wytrwałej pracy na ławach szkolnych. Temperament młodzieży, jej wesołość przyduszone były zmorą rzeczywistości, życie prawdziwe — młodość ginęła w tumanie chmurnej przyszłości narodu. Ale rok po roku horyzonty się wyjaśniały. Powracały siły, płynęły nowe zastępy tych, co jeszcze w walce nie sterani, poczęli wnosić pierwiastek prawdziwej młodości, którzy chcąc manifestować swą młodość, zrobili z „Tygodnia Akademika“ — święto młodzieży akademickiej. W święcie tem młodzież spotykała się z wielkiem i życzliwym poparciem Rady Naczelnej i Komitetu Stoł. Wojew. do spraw pomocy młodzieży akademickiej. Społeczeństwo zaś zawsze śpieszyło ze swą pomocą na każde wezwanie, na każdy apel młodzieży, wobec czego dochód z „Tygodni Akademika“ znacznie zasilał fundusze są-

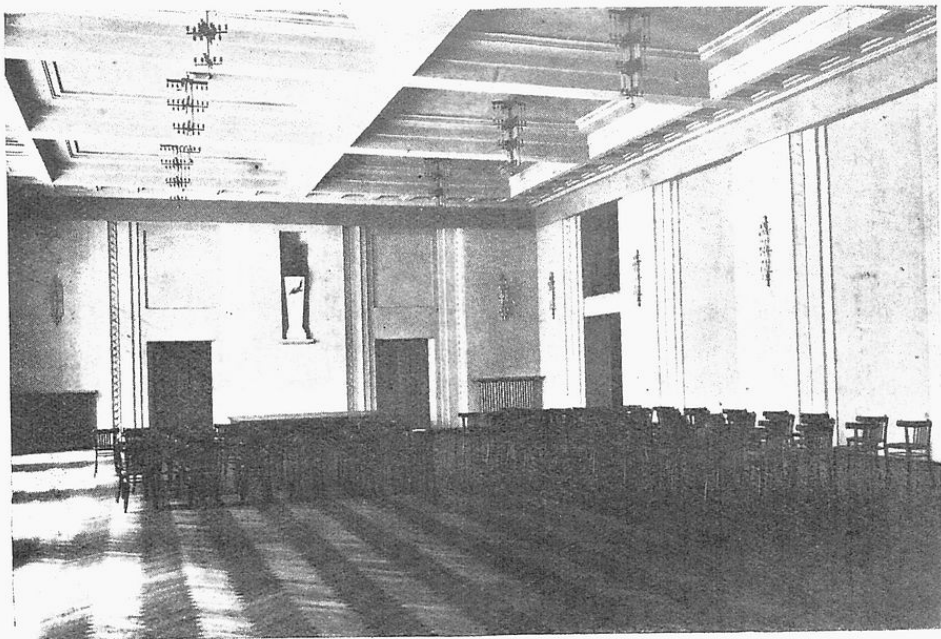
*Pokój jednoosobowy, niezamieszkały w Kolonji Akad. im.
Bolesława Chrobrego. Fot. K. Jankowski.*

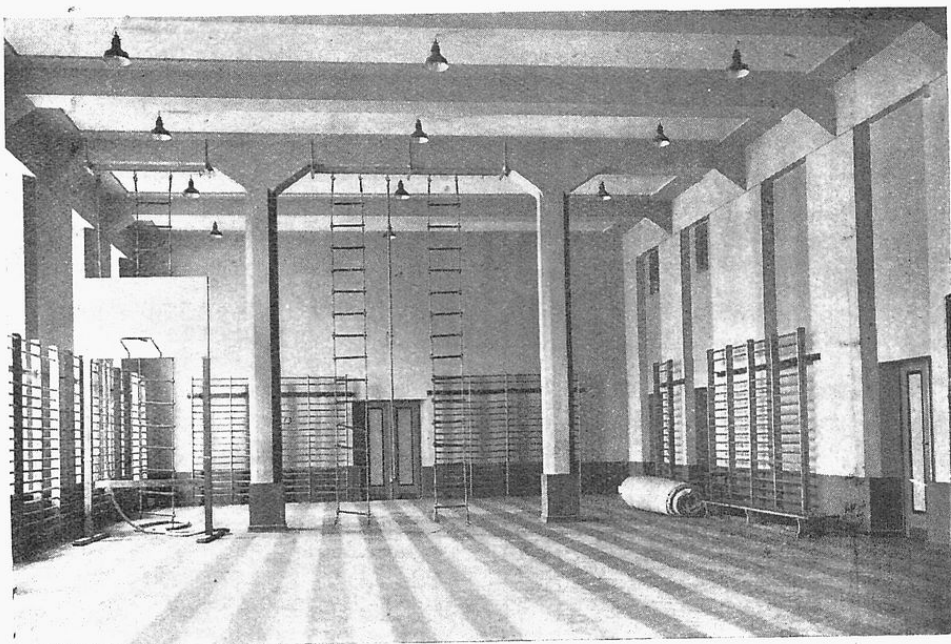
*Pokój wieloosobowy w Kolonji Akad. im. Bolesława Chrobrego,
Fot. K. Jankowski.*

*Pokój jednoosobowy w Kolonji Akademickiej im. Bolesława
Chrobrego. Fot. K. Jankowski.*

Sala balowa w Kolonji Akademickiej im. Bolesława Chrobrego. Fot. K. Jankowski.

Sala gimnastyczna w Kolonji Akad. im. Bol. Chrobrego. Fot. K. Jankowski.

mópomocowe młodzieży i budowy domów akademickich. Szczególnie utkwiła mnie w pamięci i zwróciła moją uwagę odezwa Rady Naczelnej do spraw P. M. A. z roku 1926 (w czasie V Tygodnia Akademika), kiedy to jako pierwszoroczny student wziąłem udział w pracach tego „Tygodnia“, to też pozwolę sobie część tej odezwy zacytować:

OBYWATELE!

„Młodzież nasza — to przyszłość Polski! Młodzież akademicka — to ci, którzy przez nabytą w uczelniach wiedzę, winni być światłem i mózgiem Polski.

Obowiązkiem całego społeczeństwa — ułatwić im zdobycie wiedzy dla dobra Ojczyzny. Pamiętajmy, że wielu z dzisiejszej młodzieży akademickiej złożyło daninę krwi na polach bitew, a dziś boryka się z ciężkimi warunkami, nie mogąc dokończyć rozpoczętych studjów.

Musimy spłacić dług zaciągnięty!

Pamiętajmy, że większość młodzieży naszej walczy ze złym losem, z biedą, z chorobami, z kurzem i spiekotą miejskich upałów, gdy wypoczynku jej trzeba, z brakiem książek, z brakiem dachu nad głową!

Brak im wszystkiego!

Mimo to młodzież walczy z uśmiechem na ustach, ufa w lepszą, promienną przyszłość.

Obowiązkiem naszym nie zawieść jej nadziei, nie dać jej ustać wśród drogi. „Tydzień Akademika“ winien być świadectwem zrozumienia przez społeczeństwo troski o myśl i pracę jutrzejszej doby. „Tydzień Akademika“ wyrósł z troski o przyszłość naszej młodzieży, o przyszłość Polski! Niech więc wiążą się wszyscy w Koła Przyjaciół Akademika! Niech powstają coraz to nowe domy akademickie, sanatoria, miejsca wypoczynkowe. Wszyscy spolem budujemy przyszłość Polski, przyszłość mocną, trwałą, jasną i Wielkiego Narodu godną. Podajmy sobie ręce, by otoczyć mężnie pracującą młodzież akademicką czynną — skuteczną opieką!“

„Tygodnie Akademika“ istniały do roku 1928, a następnie zostały przerwane wskutek pogorszenia się warunków gospodarczych w Polsce i zubożenia społeczeństwa, jak również wskutek tego, że ostatni „Tydzień Akademika“, z powodu złej organizacji, wywołał niezadowolenie części opinii pu-

blicznej i należało zmienić formę zbierania pieniędzy w czasie „Tygodnia“, zastąpić imprezy urządzone — nowymi, ażeby znów zainteresować społeczeństwo, żadne zawsze nowości. Wszystkie te przyczyny spowodowały przerwę w tej tradycji do czasu polepszenia sytuacji gospodarczej w Polsce. Obecnie młodzież akademicka, zrzeszona za pośrednictwem Bratnich Pomocy w Centrali Akademickich Bratnich Pomocy i licząca 18.512 członków, bierze czynny udział w pracy Akademickiego Komitetu Pomocy Bezroboczym, zainicjowanego przez Naczelny Komitet Akademicki.

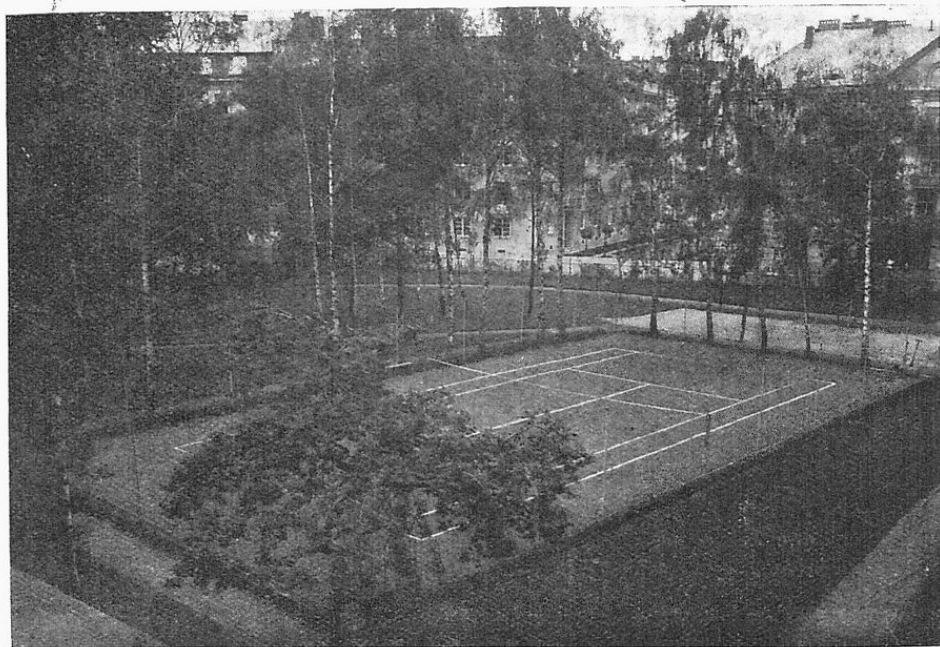
Tak by się więc przedstawiał całokształt pracy Centrali Akad. Br. Pomocy, prace zaś poszczególnych Bratniaków omówione będą w sprawozdaniach tychże.

W zakończeniu chciałem podkreślić wpływ, jaki środowisko warszawskie wywierało i wywiera na całokształt życia akademickiego w Polsce, jak również i zagranicą. Dowodem tego jest to, że środowisko warszawskie kieruje pracami wszystkich prawie polskich akademickich związków centralnych oraz przedstawiciel tego środowiska, kol. Jan Pożaryski został wybrany w roku bieżącym prezesem Międzynarodowej Konfederacji Studentów (C. I. E.) na Kongresie w Bukareszcie. Sukces ten zawdzięcza Polska temu, że młodzież akademicka w Polsce nie próżnuje, lecz pracuje wytrwale nad stworzeniem sobie dobrych warunków do pracy w każdej dziedzinie, a zwłaszcza w dziedzinie samopomocowej, w której Polska przoduje innym państwom, dlatego też Polak piastuje ponadto godność Dyrektora Międzynarodowego Biura Samopomocowego Akademickiego.

Nie sposób również nie podkreślić pracy pp. rektorów i profesorów uczelni warszawskich, osób ze starszego społeczeństwa oraz niektórych działaczy akademickich. Dlatego też pozwolę sobie wymienić chociaż część tych osób, które przyczyniły się do rozwoju Bratnich Pomocy i ich Centrali w Warszawie. A więc w pierwszym rzędzie wymienię *Jego Ekscelencję księdza Biskupa Prof. Dr. Antoniego Szlagowskiego, Wielkiego Przyjaciela Młodzieży Akademickiej, członka honorowego Związku Narodowego Polskiej Młodzieży Akademickiej i Bratniej Pomocy Studentów Uniwersytetu Warszawskiego oraz jej dożywotniego opiekuna, który jako Rektor Uniwersytetu Warszawskiego i Przewodniczący Komitetu Stołeczno-Wojewódzkiego do spraw pomocy młodzieży akademickiej, oddał i oddaje wielkie usługi młodzieży akademickiej, która nigdy nie zapomni tego, co dla jej dobra uczynił. Również p. Woj. Władysław hr. Soltan, jako b. Prezes Rady Naczelnej do spraw pomocy młodzieży akademickiej, niejednokrot-*

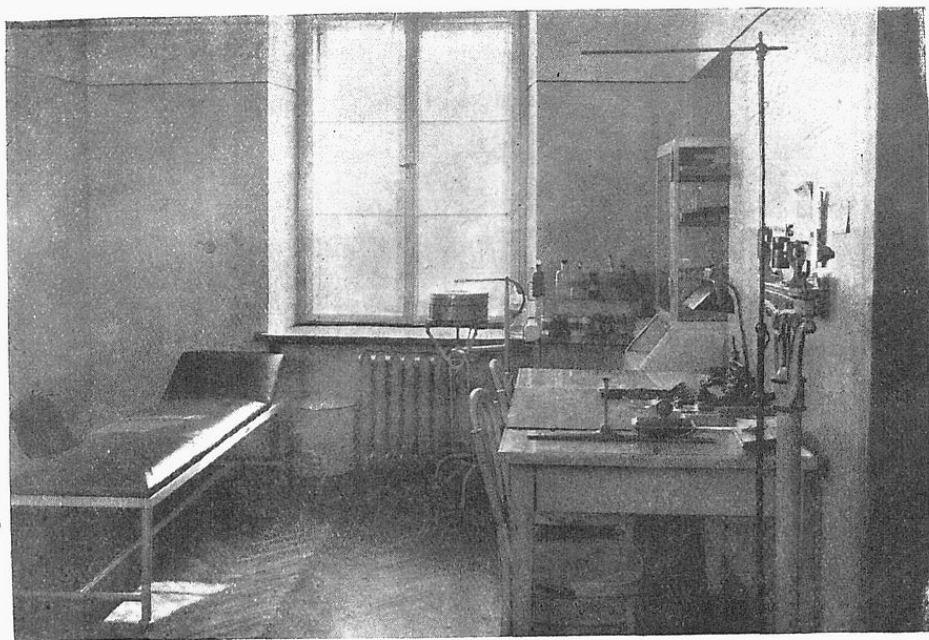

Jeden z pokojów biurowych C. A. B. P. w Kolonji Akad. Fot. K. Jankowski.

Kort tenisowy w Kolonji Akad. Fot. K. Jankowski.

×

Gabinet lekarski w Kolonji Akademickiej im. Bolesława Chrobrego. Fot. K. Jankowski.

Gabinet lekarski w Kolonji Akademickiej im. Bolesława Chrobrego. Fot. K. Jankowski.

nie pomagał i pomaga młodzieży akademickiej środowiska warszawskiego; tak samo obecny *Prezes Rady Naczelnej p. Marszałek Senatu Władysław Raczkiewicz*, w miarę możliwości pomaga Centrali w wydobyciu się jej z trudności finansowych, powstałych w związku z budową domów akademickich; pp. *dziekan prof. dr. Bronisław Koskowski, wiceprzewodniczący Komitetu Stoł. Woj. do spraw P. M. A., prof. Seweryn Dziubałkowski, przewodniczący Komitetu Zarządzającego Kolonją Akademicką, prof. dr. Edward Loth, przewodniczący Komitetu Budowy Domów Akademickich* — bezinteresownie oddają wielkie usługi Centrali Akad. Br. Pomocy, zyskując sobie ogólny szacunek i cześć za swoją pracę. Ponadto wymienić muszę pp.: *J. Magn. Pana Rektora Prof. Dr. Jana Łukasiewicza, J. Magn. Pana Rektora prof. inż. Andrzeja Pszenickiego, J. Magn. Pana Rektora prof. inż. Stefana Biedrzyckiego, J. Magn. Pana Rektora prof. Aleksandra Jackowskiego, J. Magn. Pana Rektora prof. Teodora Vievegera, Dyr. Edmunda Jana Reymana, Rektora prof. Jana Kochanowskiego, Rektora prof. dr. Gustawa Przychockiego, Rektora prof. dr. Tadeusza Brzeskiego, Rektora prof. dr. Stefana Pieńkowskiego, Rektora prof. inż. Leona Staniewicza, Rektora prof. inż. Antoniego Ponikowskiego, Rektora prof. inż. Ignacego Radziszewskiego, Rektora prof. Bolesława Miklaszewskiego, dziekana prof. J. Mikułowskiego-Pomorskiego, Prezydenta m. st. Warszawy inż. Zygmunta Słomińskiego, ks. Rektora prof. Edwarda Szejnica, mec. Leona Rostkowskiego, inż. Witolda Kozłowskiego i cały szereg innych osób, którzy nie szczędzili swej pomocy, rady i częstokroć trudu młodzieży akademickiej. Z osób, które pracowały na terenie Rady Centrali, bądź to, jako prezesi, bądź jako radni wymienić należy, jako szczególnie zasłużonych dla Centrali pp.: *Wacława Szuriga* (pierwszego prezesa Centrali), *mec. Zygmunta Bonieckiego* (b. prezesa Centrali), *mgr. Władysława Kempfiego* (b. prezesa O. Z. B. P. i dwukrotnego przewodniczącego delegacji Uniwersyteckiej do Rady C. A. B. P.), *Zbigniewa Jeżewskiego* (b. prezesa Centrali), *Zb. Zielonkę* (b. prezesa Centrali), *Zygmunta Judyckiego* (prezesa N. K. A. i przew. deleg. Politech. do C. A. B. P.), *mgr. Mieczysława Prószyńskiego* (przew. del. Uniwersyteckiej do C. A. B. P.), *inż. Andrzeja Grabskiego* (przew. del. S. G. G. W. do C. A. B. P.) *inż. Włodzimierza Radziwińskiego* (dwukrotnego przew. Komisji Rewizyjnej C. A. B. P.), *Janusza Stopczyka* (przew. del. W. S. H. do C. A. B. P.) i *Michała Tadeusza Słomińskiego* (dwukrotnego prezesa Centrali, obecnego prezesa O. Z. B. P.).*

W. O. H. 1735 1909
 2. 14. 1909
 1000 14. 1909